

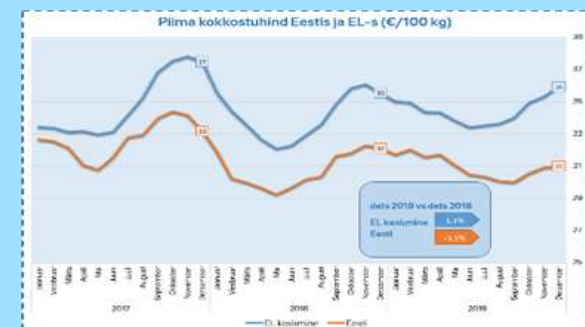
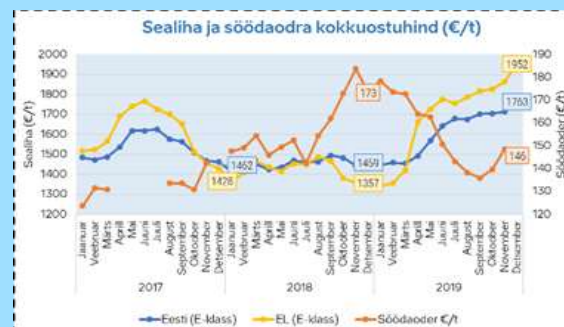
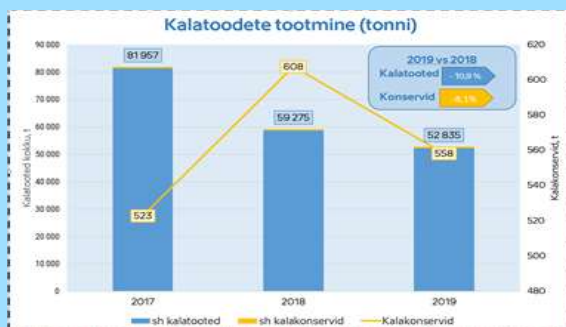
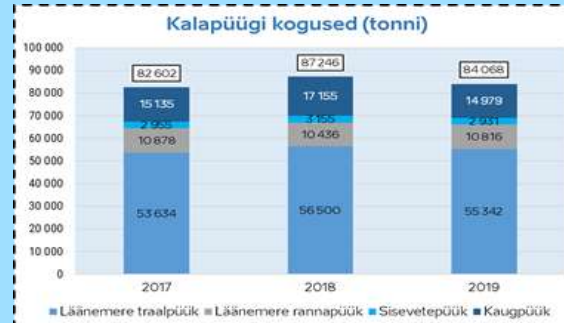
PÕLLUMAJANDUSE, KALANDUSE, TOIDUAINETÖÖSTUSE (K.A JOOGITÖÖSTUS) SEKTORID

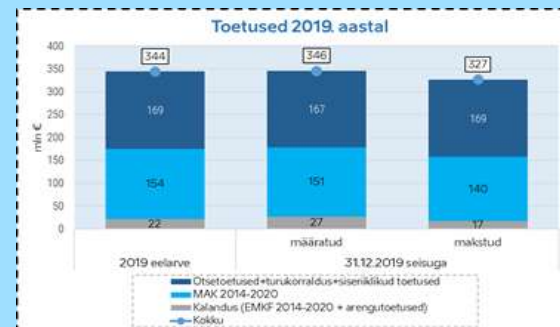
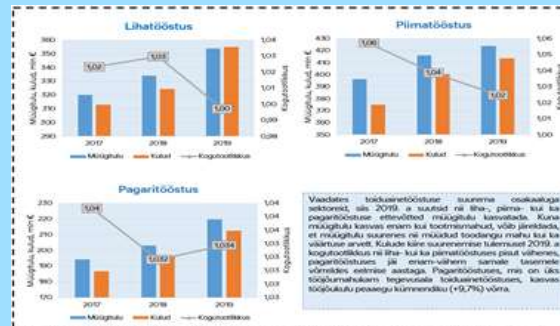
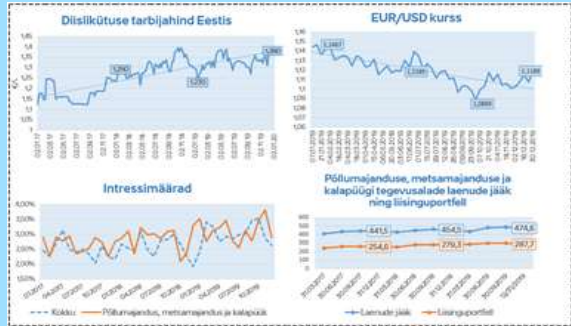
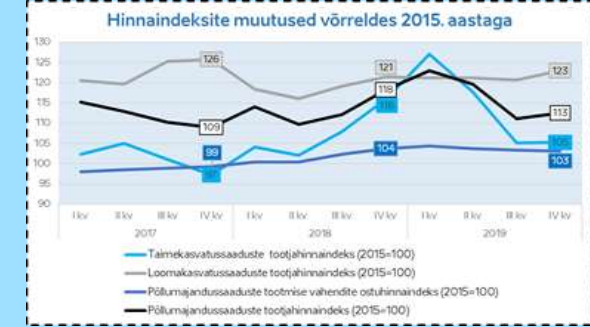
Allikad: Statistikaamet, Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet, Euroopa Komisjon DG AGRI ja DG Energy, Eesti Konjunkturiinstituut, Maeluministerium, Eesti Pank

Koostajad: Marje Mäger, Katre Kirt, Joosep Lukk (Maeluministerium, majandus- ja keskkonnaanalüüsi büroo)

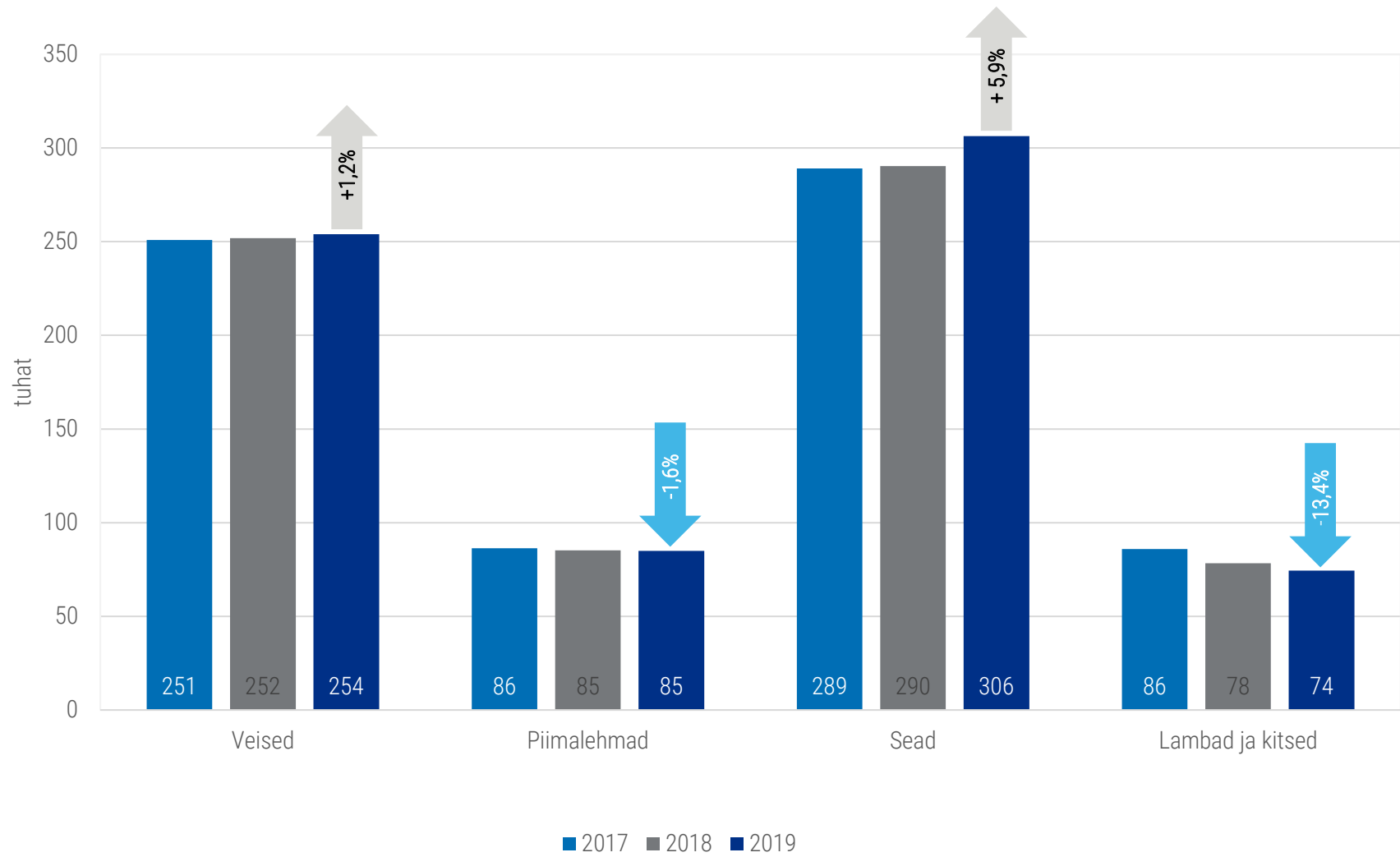
Põllumajanduse, kalanduse ja toiduainetööstuse 2019. aasta ülevaade avaldatakse aprillis 2020

KLIKI PILDIL!

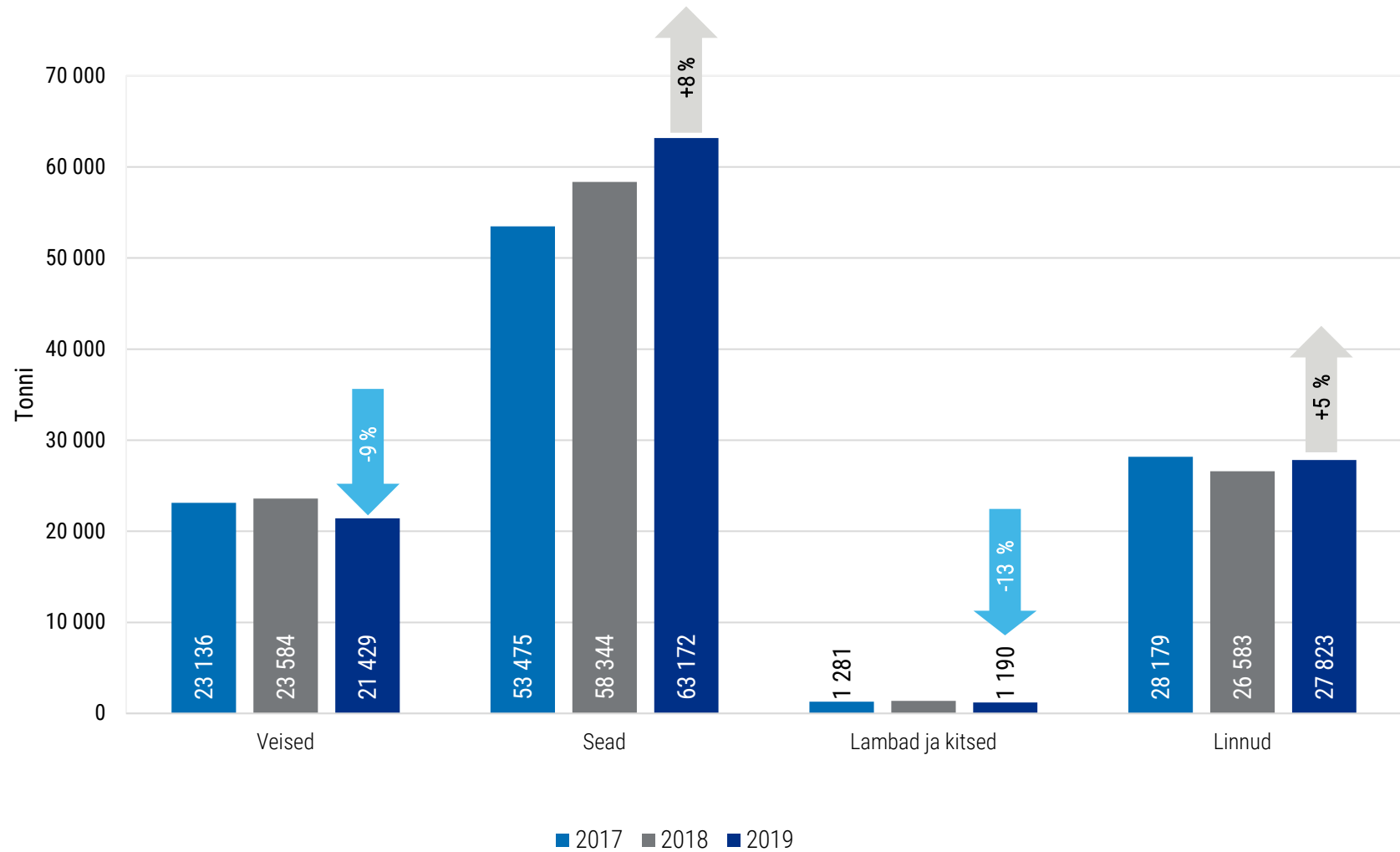

Loomade arv (tuhat) 31. detsember
ja arvu muutus 31.12.2019 vs 31.12.2018

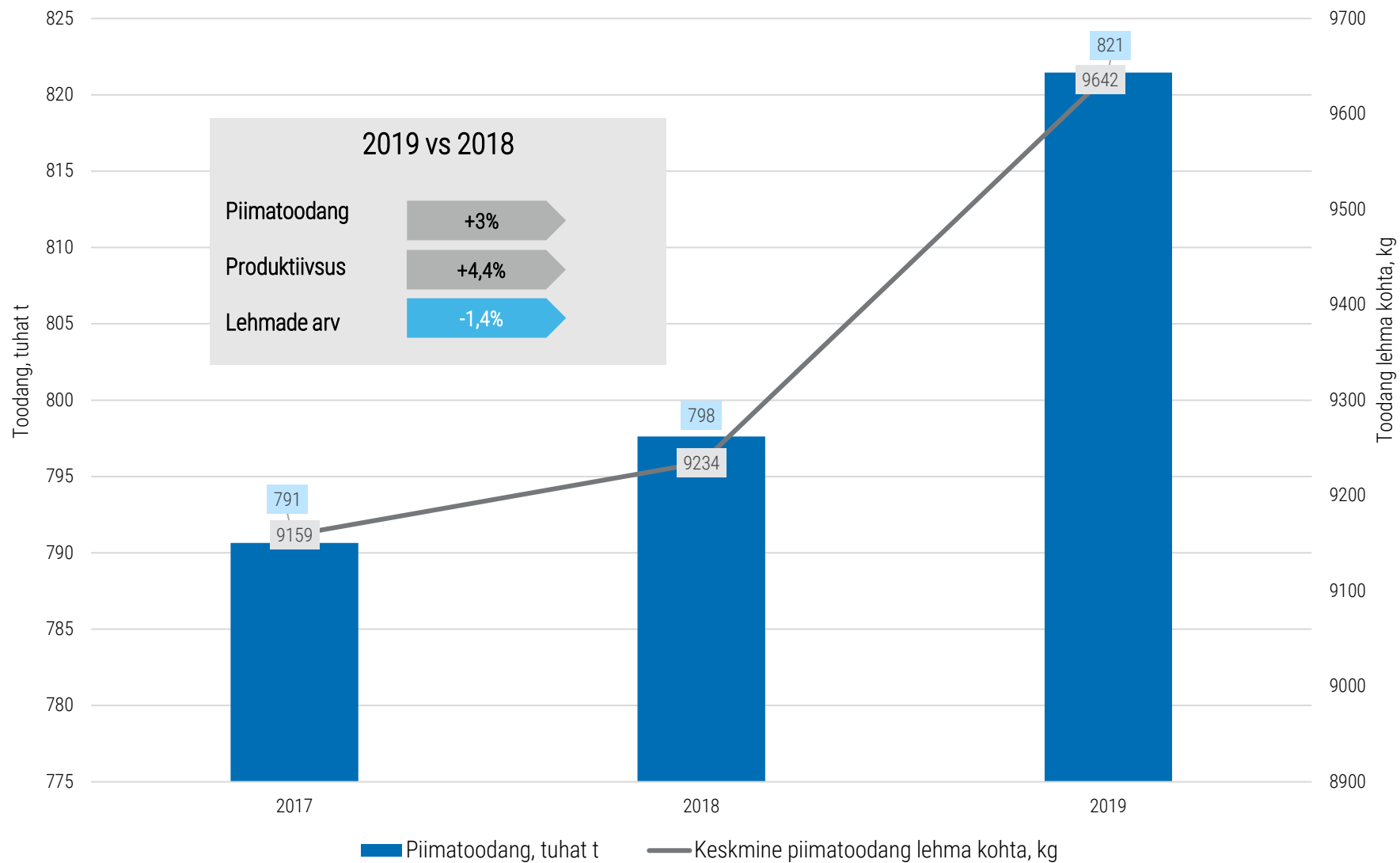
Allikas: Statistikaamet

Tapaloomade eluskaal ja eluskaalu muutus 2019 vs 2018

Allikas: Statistikaamet

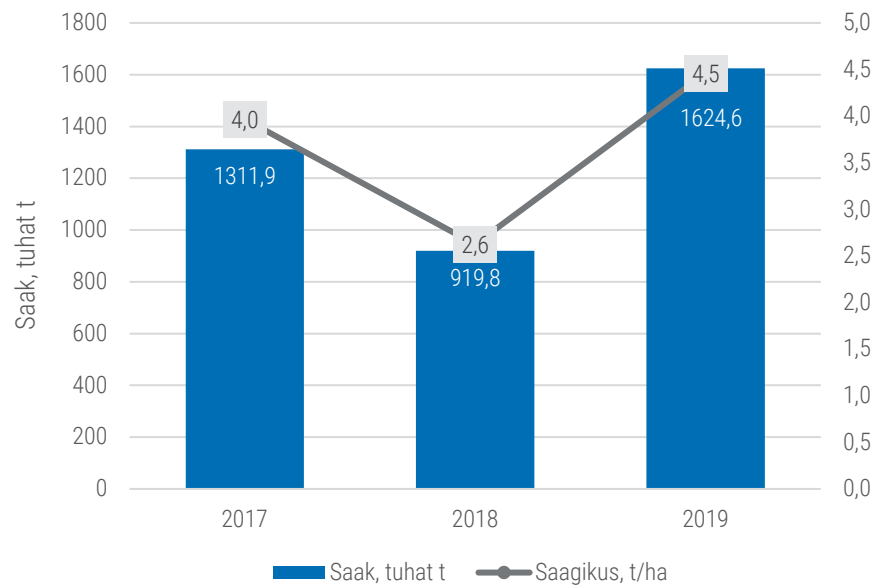
Piimatoodang (tuhat t), keskmine piimatoodang lehma kohta (kg)

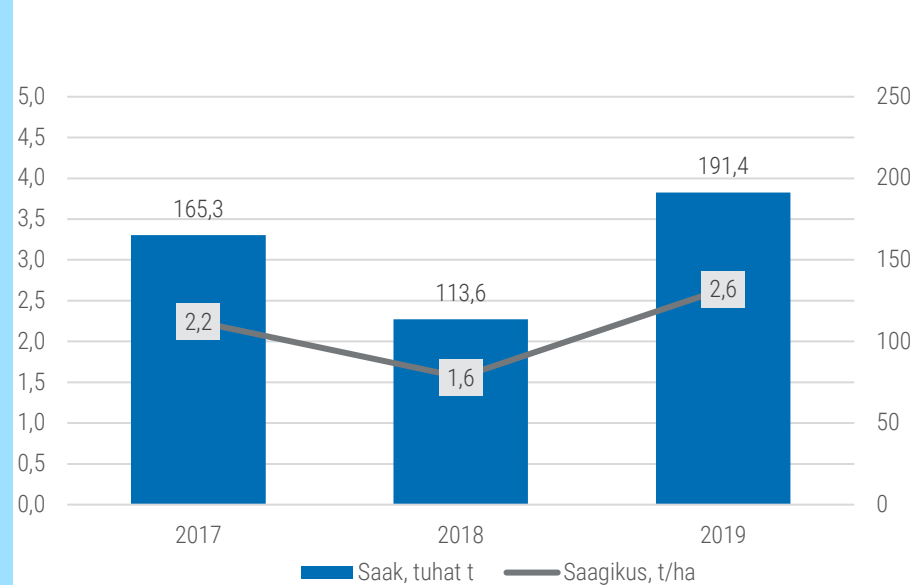
Allikas: Statistikaamet

Eestis toodeti 2019. aastal 821 000 tonni piima, mida oli 3,0% enam kui eelmisel aastal samal ajal. Kasvu soodustas piimalehmade keskmise produktiivsuse jätkuv suurenemine. Aastases võrdluses kasvas produktiivsus 4,4%. Samal ajal lehmade arv vähenes 1,4%.

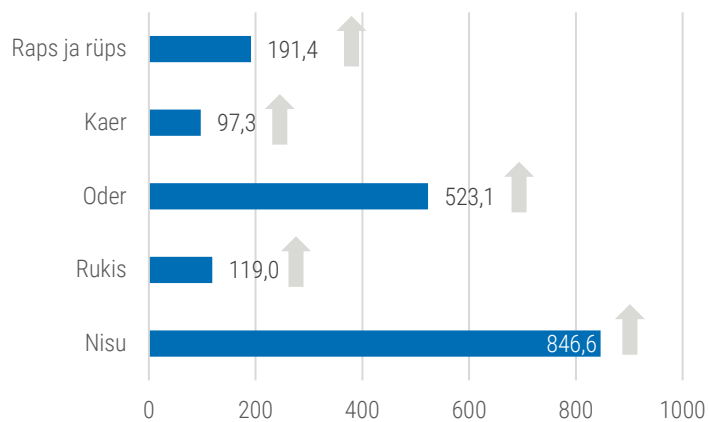
Teravilja saak (tuhat t), saagikus (t/ha)

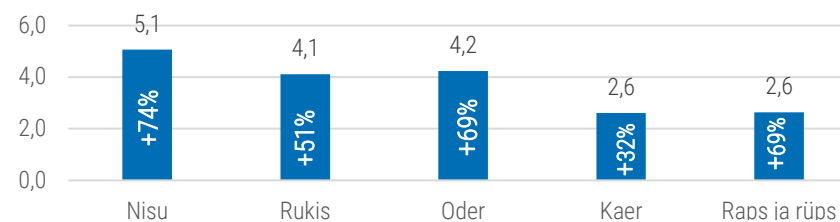
Rapsi saak (tuhat t) ja saagikus (t/ha)

Saak 2019. a (tuhat t)

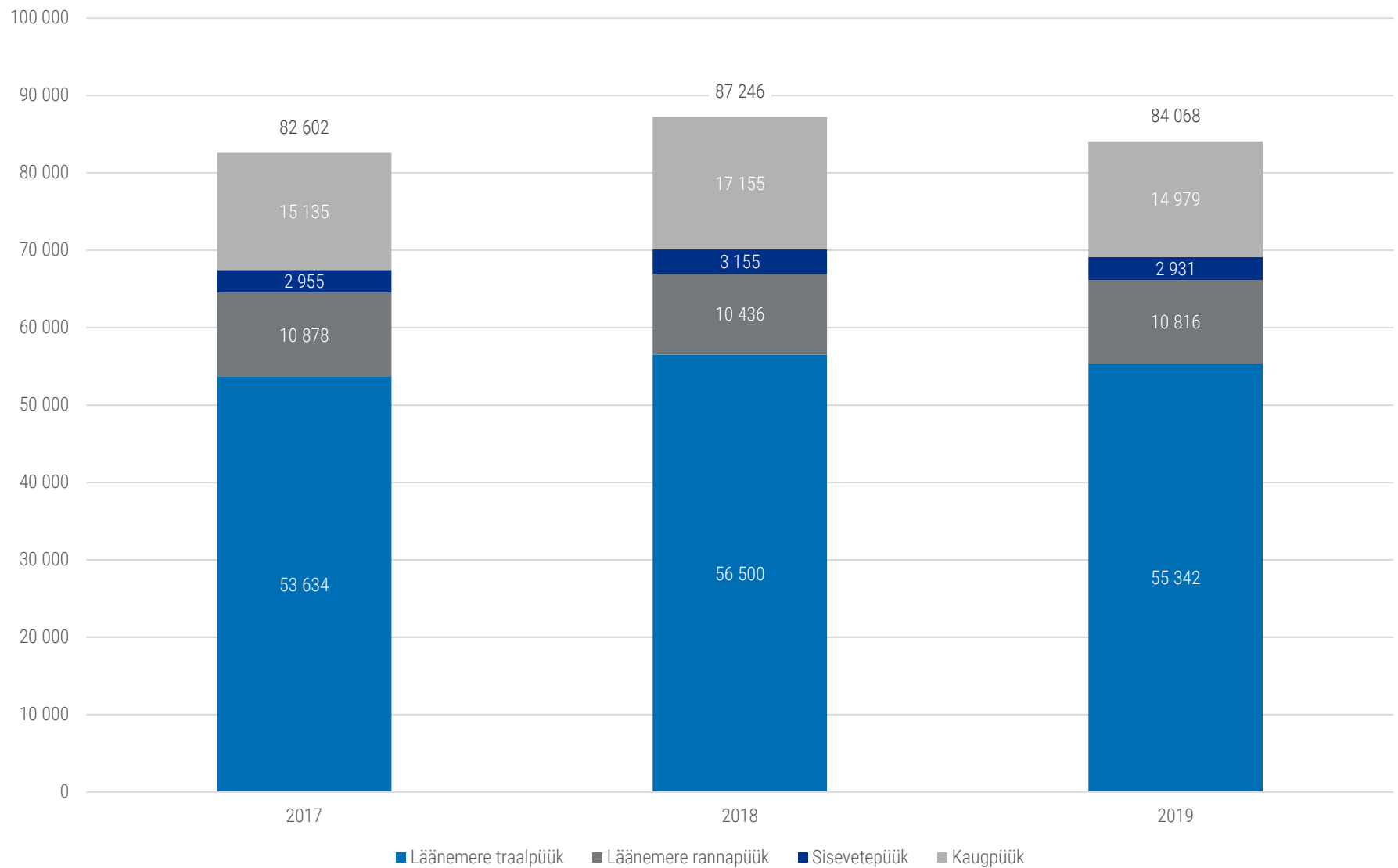
Saagikus 2019. a (t/ha)

Statistikaameti esialgsetel andmetel koguti 2019. aastal 1,62 mln tonni teravilja, mis on kõigi aegade suurim teraviljasaak. Võrreldes eelnenud aastaga oli suurenenud nii kasvupind kui ka saagikus. Rapsi saak oli 191 370 tonni, ületades 1,7 korda eelmise aasta viletsat saaki. Suurem on olnud rapsi saak vaid 2015. aastal (196 000 tonni).

Allikas: Statistikaamet

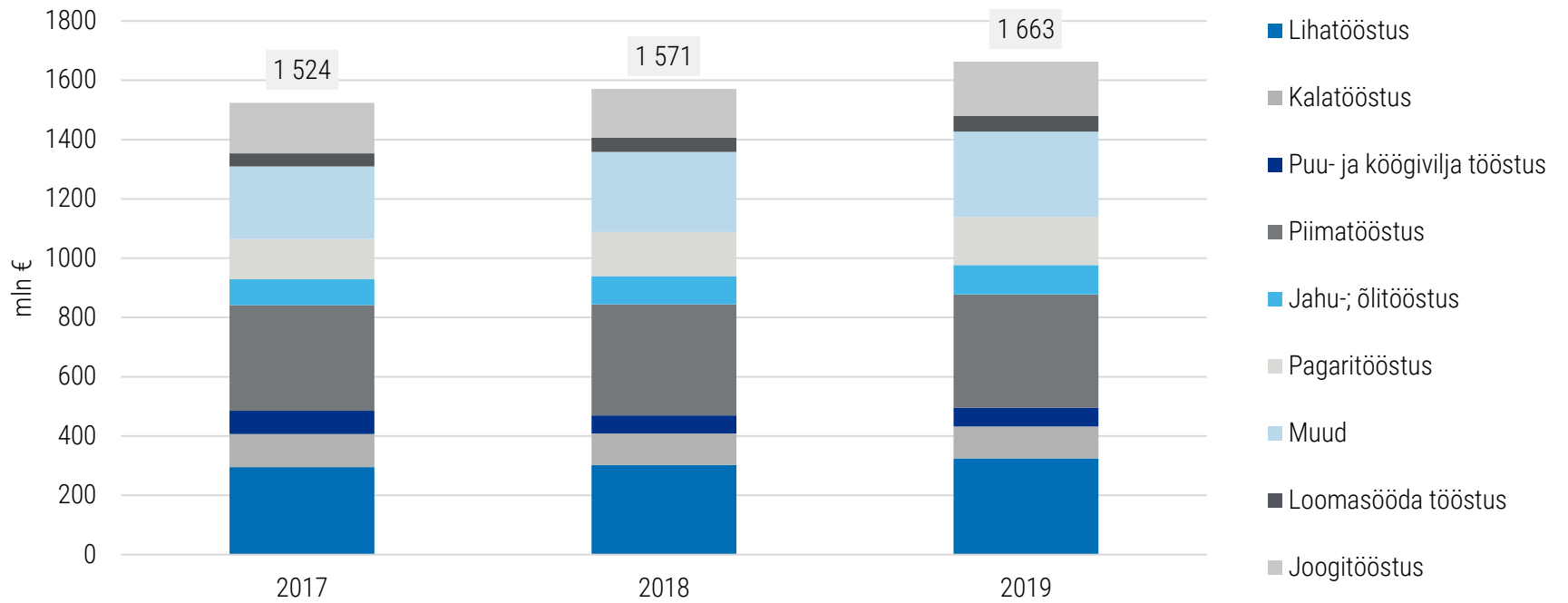
Kalapüügi kogused (tonni)

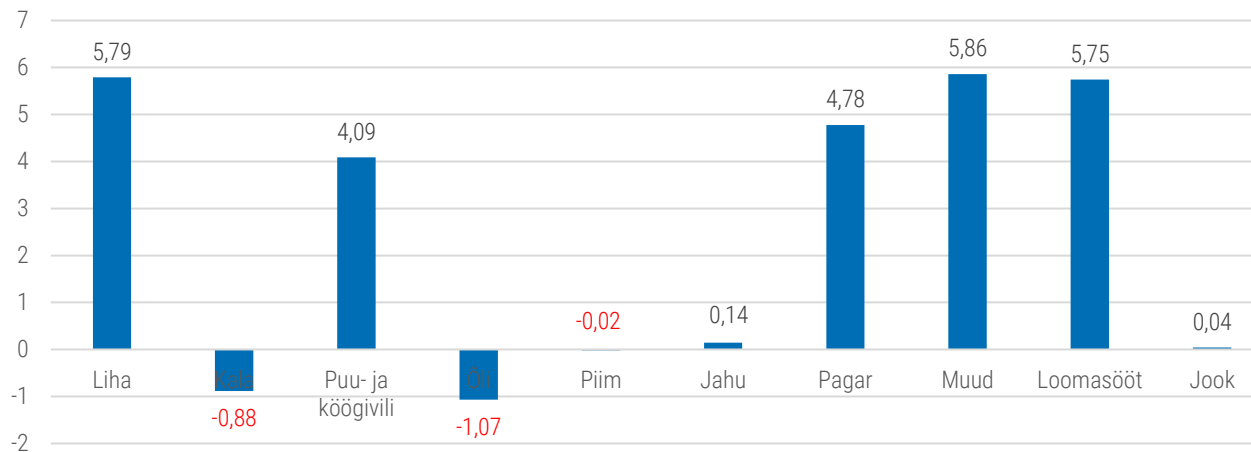
Allikas: Veterinaar- ja Toiduamet

2019. aastal püüti 84 068 tonni kala, mida oli 3,6% vähem kui eelmisel aastal. Kõige enam vähenes kaugpüük – 12,7%. Ainult Läänemere rannapüük suurenes veidi (+3,6%).

Toiduainetööstuse toodang, mln €

Toodangu mahu muutus (%) 2019 vs 2018

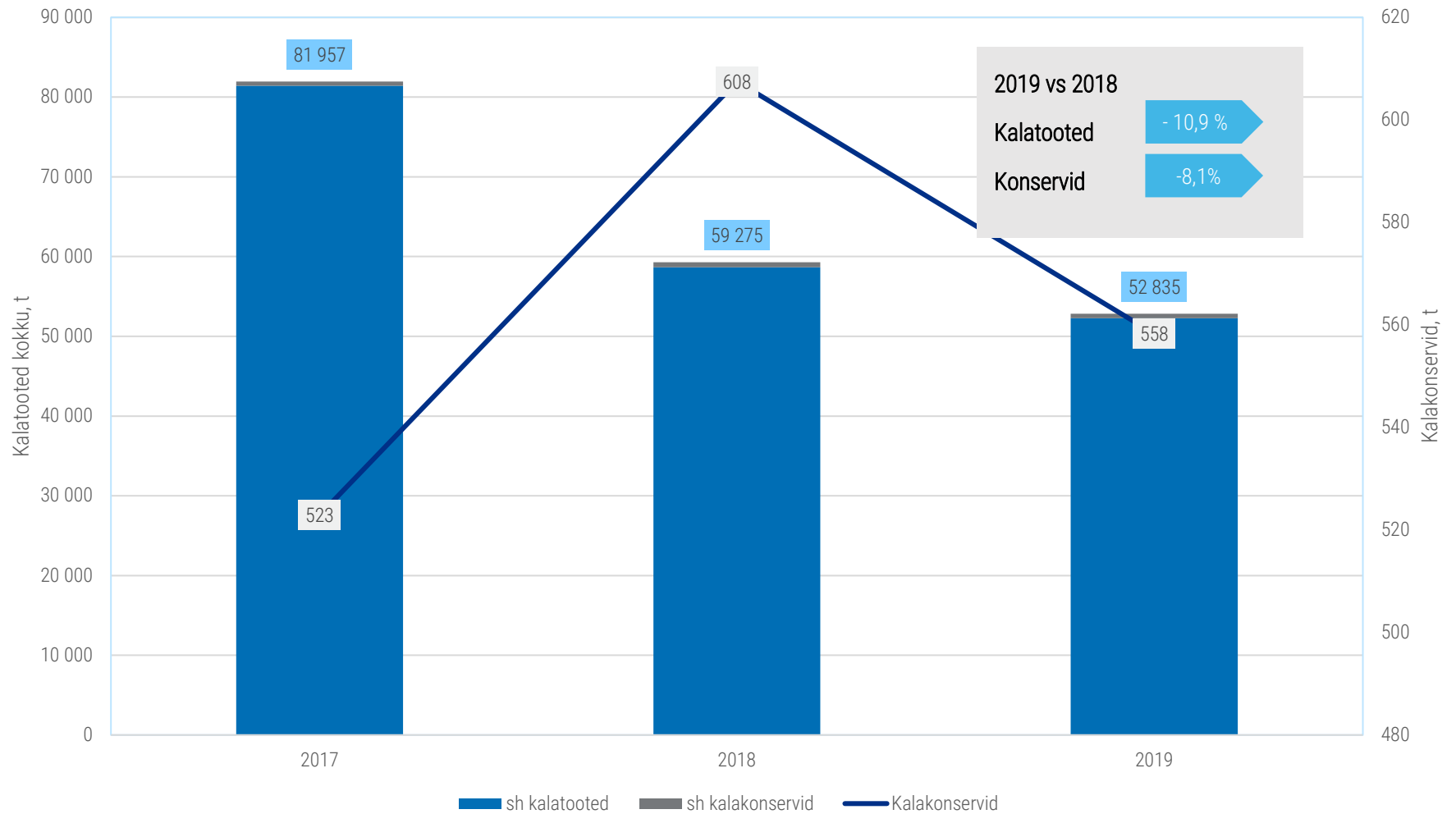
Toiduainetööstuse toodang suurenes 2019. aastal 5,9% eelneva aastaga võrreldes.

Suurima osa Eesti toiduainetoodangust annavad jätkuvalt piima- (23%) ja lihatööstus (20%)

Allikas: Statistikaamet

Kalatoodete tootmine (tonni)

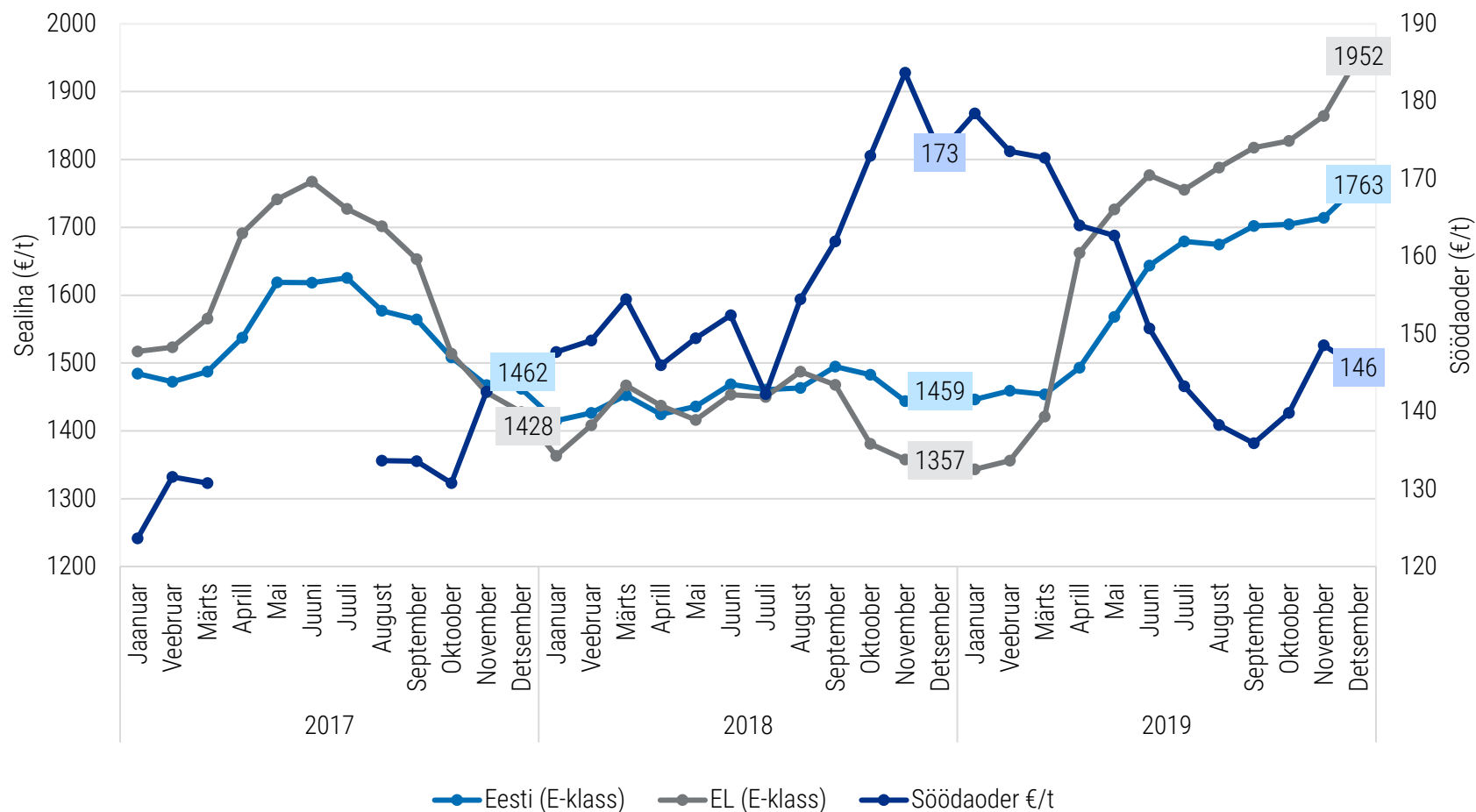

Allikas: Statistikaamet

Kalatööstust raputas 2019. aastal listeriapuhang, mis peegeldus ka toodangumahtudes.

Kalatooted kokku valmistati 2019. aastal 52 800 tonni, mida oli 10,9% vähem kui aasta varem samal ajal. Sealhulgas kalakonserve toodeti 558 tonni ehk 8,1% vähem eelmise aastaga võrreldes. Kalakonservid moodustavad vaid ~2% kalatööstuse toodangust.

Sealiha ja söödaõdra kokkuostuhind (€/t)

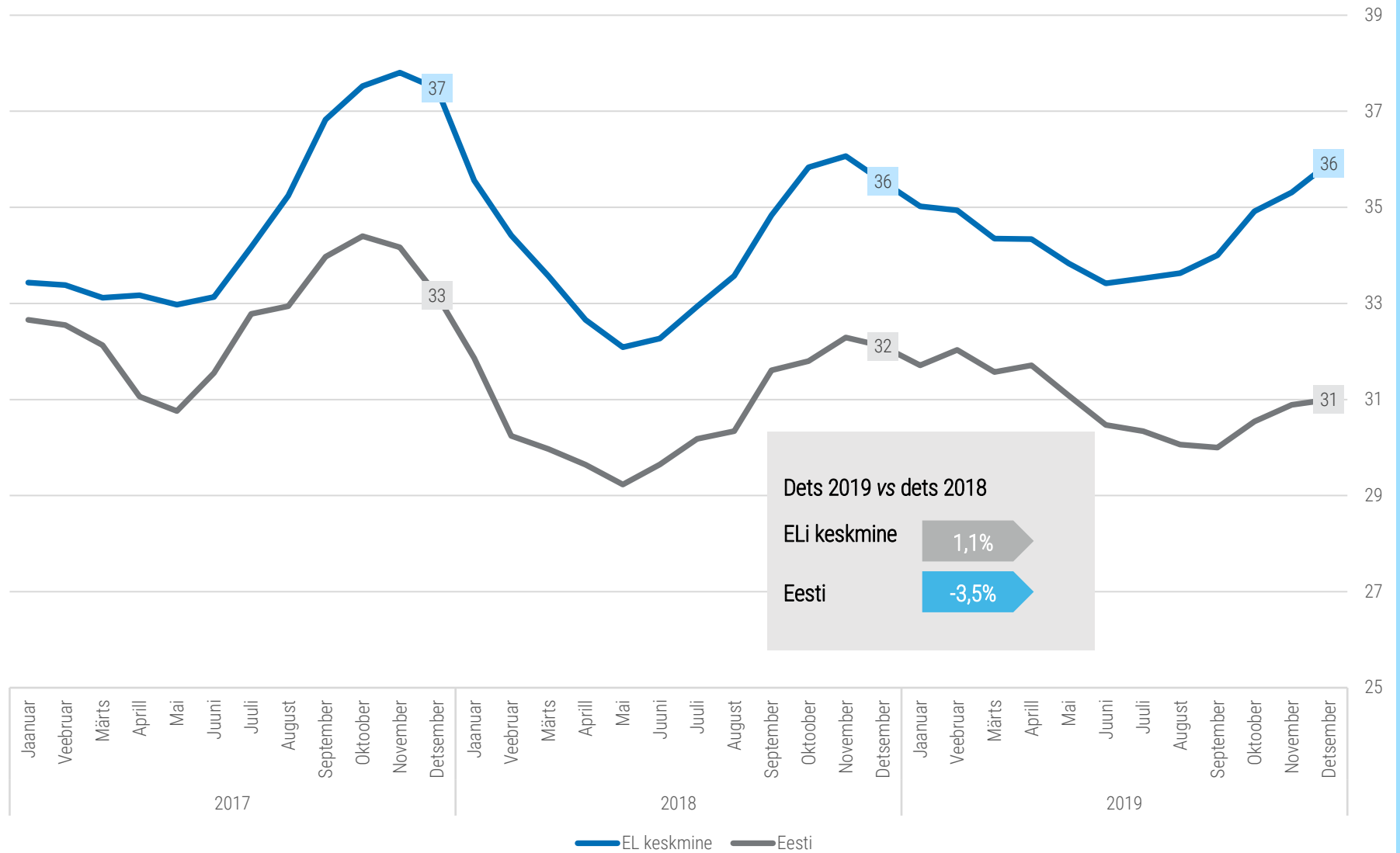
Allikas: Euroopa Komisjon, Eesti Konjunktuuriinstituut

Sealiha toodang 2019. aastal vähenes ELis, samal ajal nõudlus maailmaturul suurenes.

Eeskätt suurenes nõudlus sigade Aafrika katku tõttu, mis laastab maailma suurimat sealiha tootjat ja importijat – Hiinat. Nõudluse kasvu tulemusel tõusid ka hinnad. Eesti tootjale toob hinnatõus leevendust peale mitmeid raskeid aastaid (Venemaa kaubandusembargo, sigade Aafrika katk).

Sigade arvukus on taas hakanud suurenema, mis peegeldab samuti soodsat turuolukorda.

Piima kokkostuhind Eestis ja ELis (€/100 kg)

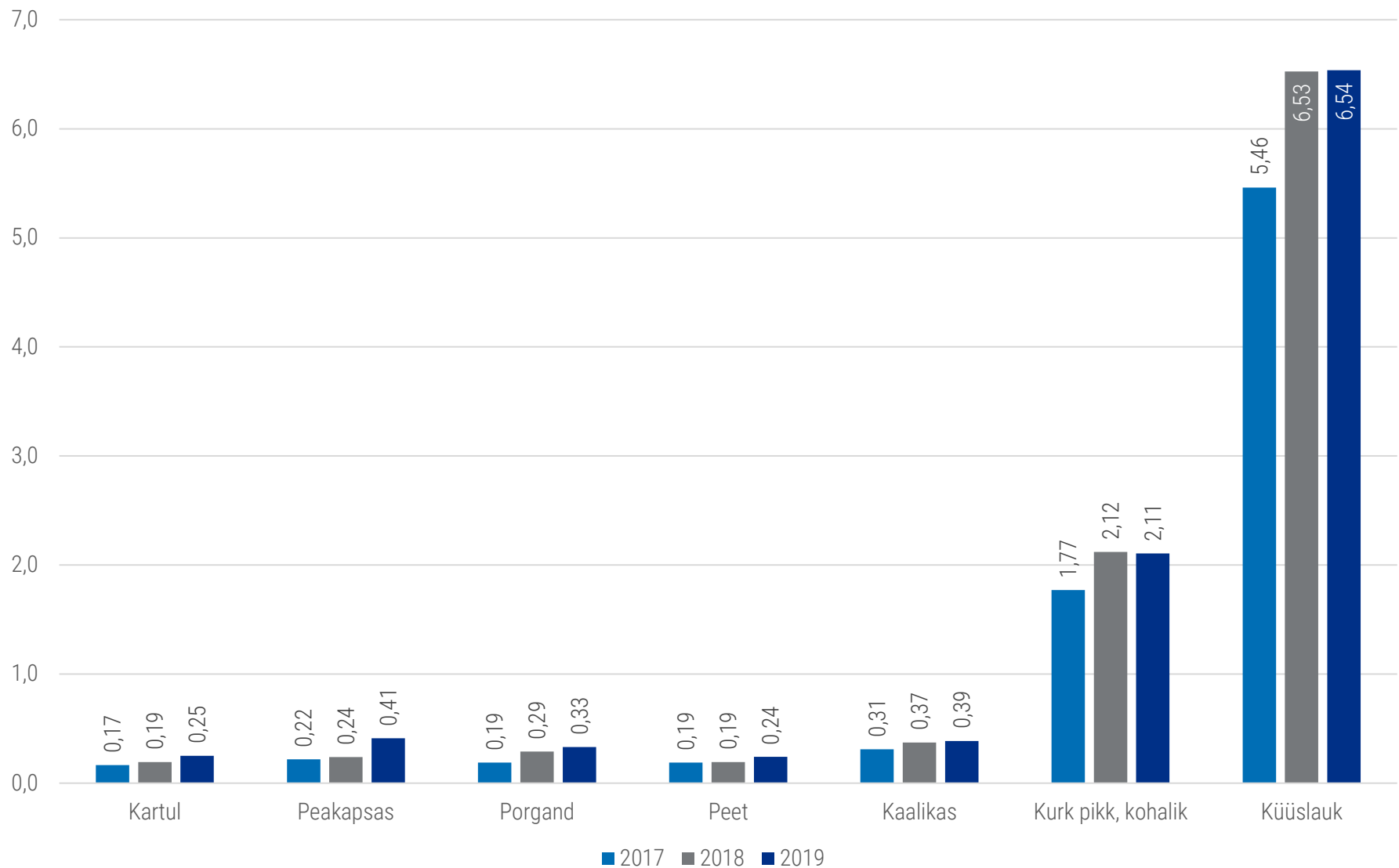

Allikas: Statistikaamet, Euroopa Komisjon DG Agri

2017. aastal tõusis toorpiima kokkuostuhind nii Eestis kui ka ELis, kuid Eestis jäi hind madalamaks EL keskmisest.

2018. ja 2019. aastal on vahe EL ja Eesti hindade vahel püsinud stabiilne.

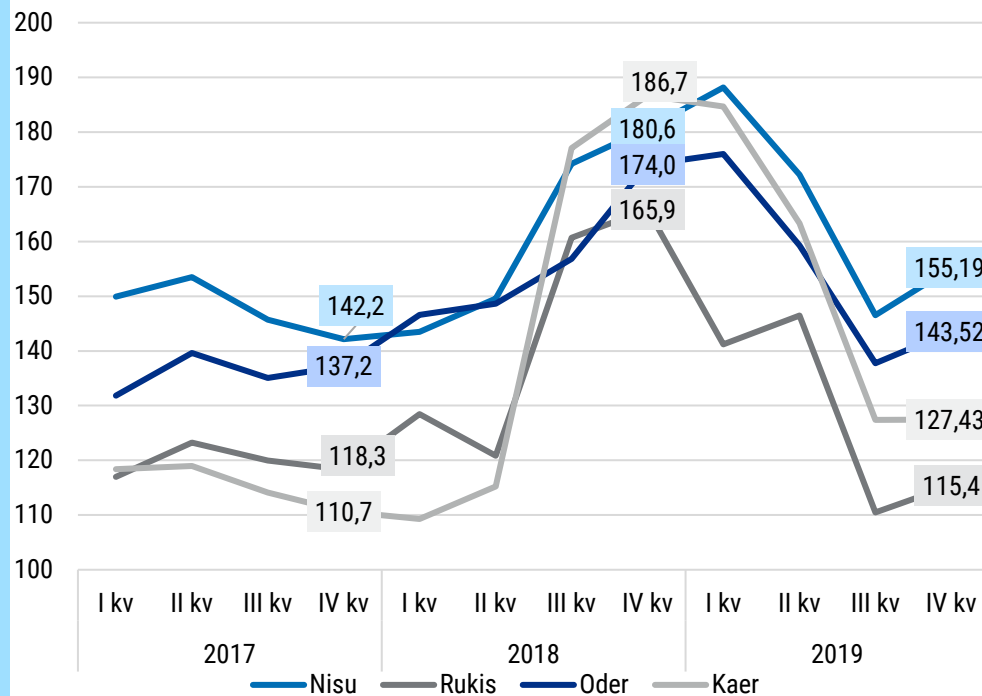
Köögivilja keskmised tootjahinnad (€/kg)

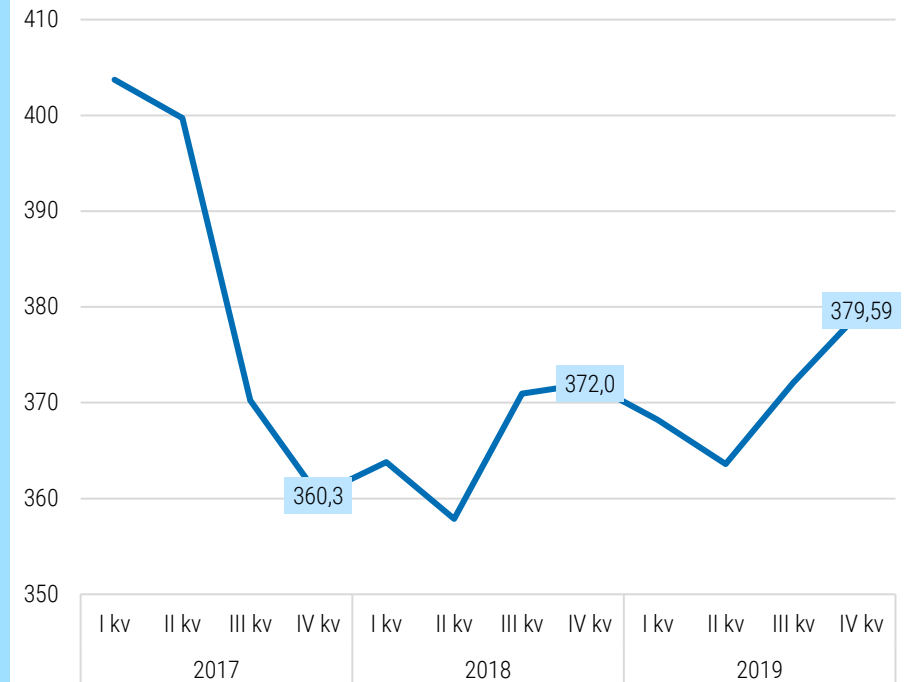
Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

Eesti köögivilja hinnad on 2019. a kõrgemad kui eelmisel aastal. Hinnatõus sai alguse 2018. aastast, mil põuane suvi pidurdas saagi kasvu. Kodumaise köögivilja ja kartuli tootjahindu survestavad järjest kasvavad impordimahud ning madalad impordihinnad. Lätist, Leedust ja Poolast, kus tootmine on odavam, imporditakse madalama hinnaga köögivilju Eestisse.

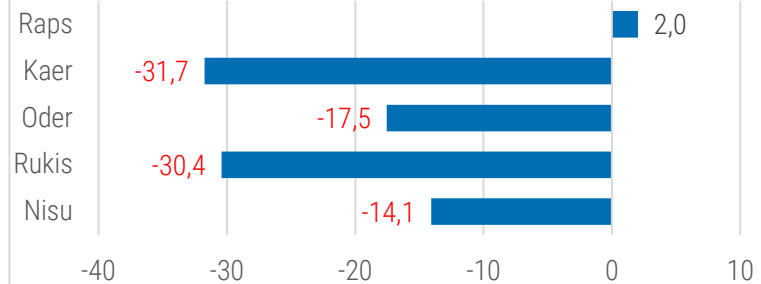
Teravilja hind Eestis (€/t)

Rapsi hind Eestis (€/t)

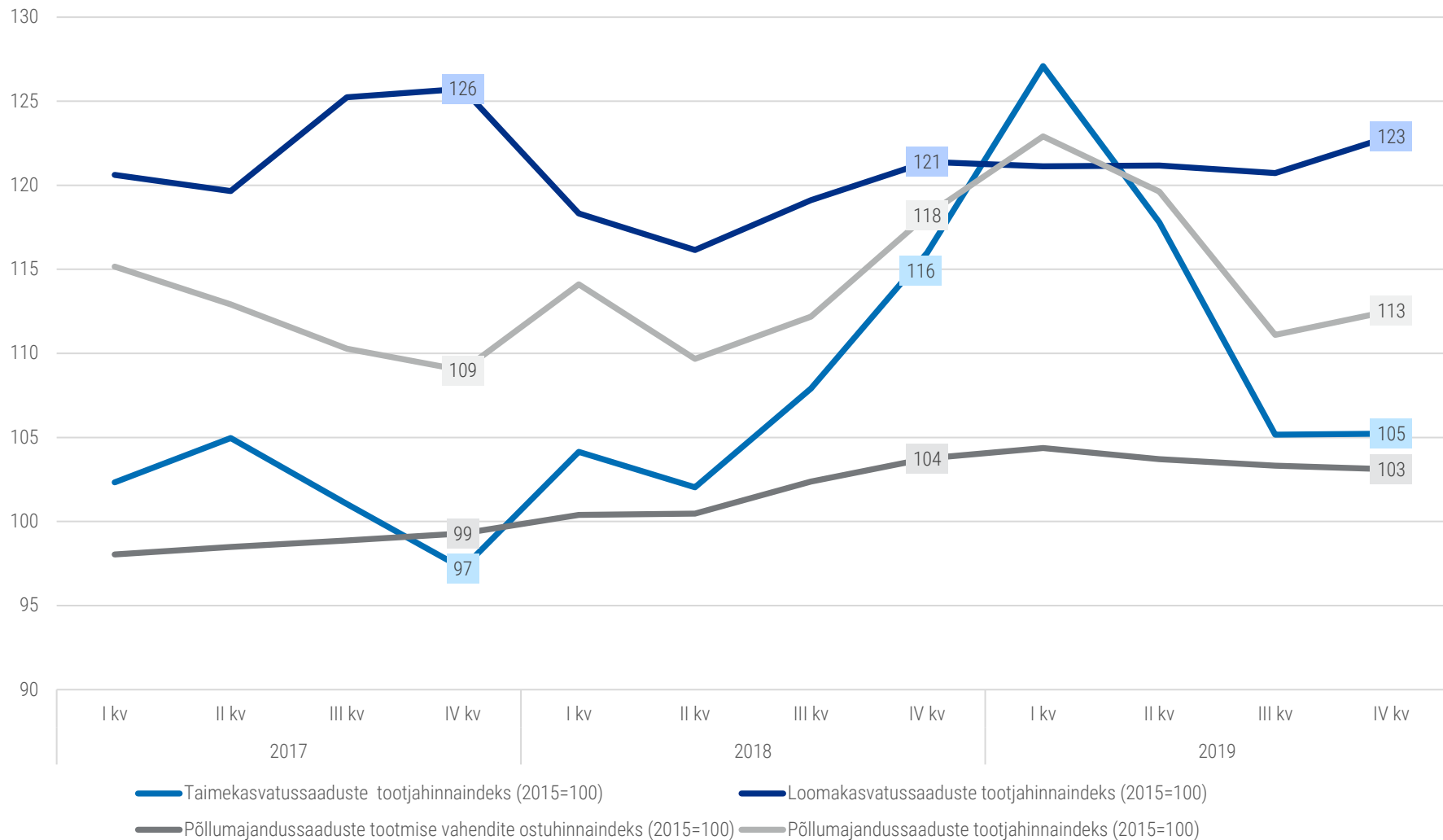
Muutus (%) IV kv 2019 vs IV kv 2018

Teravilja hinnad olid nii maailmaturul kui ka Eestis 2019. aasta algusest alates langustrendis, mille põhjuseks oli soodne prognoos uuele saagile.

Maailma viljasaak oli vaatamata Euroopa kuumalainele väga hea, mille tõttu jäid hinnad eelmise aasta tasemest madalamaks.

Hinnaindeksite muutused võrreldes 2015. aastaga

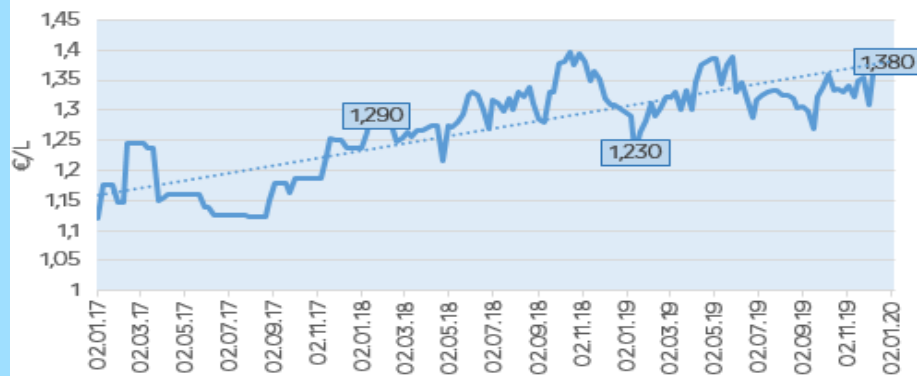
Allikas: Statistikaamet

Põllumajandussaaduste tootjahinnad odavnesid võrreldes 2018. aasta IV kvartaliga 2019. aasta IV kvartalis 6% võrra, põllumajandussaaduste tootmise vahendite ostuhinnad odavnesid samal ajal 1% võrra.

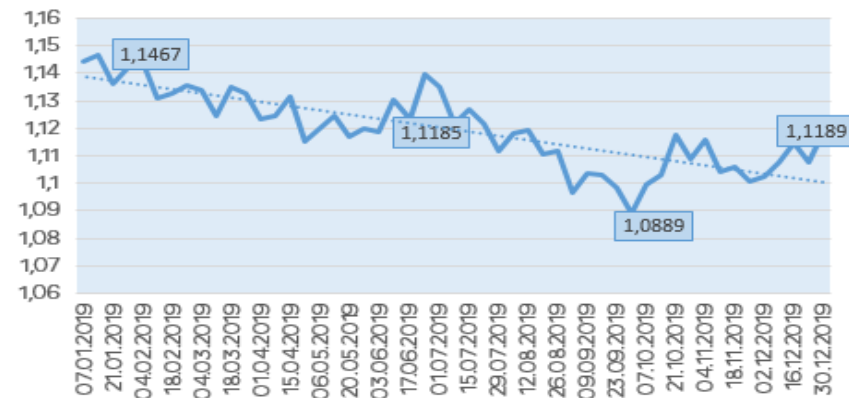
Taimikasvatussaaduste tootjahind on samal ajal mõjutatuna sügisesest teravilja rekordsaagist langenud 11% võrra, loomakasvatussaaduste tootjahind on tõusnud 2% võrra.

Endiselt ületab põllumajandussaaduste tootjahindade kallinemine tootmise vahendite ostuhinna kallinemise, alates 2018. aasta I kvartalist on suhe positiivne nii taime- kui loomakasvatussaaduste puhul.

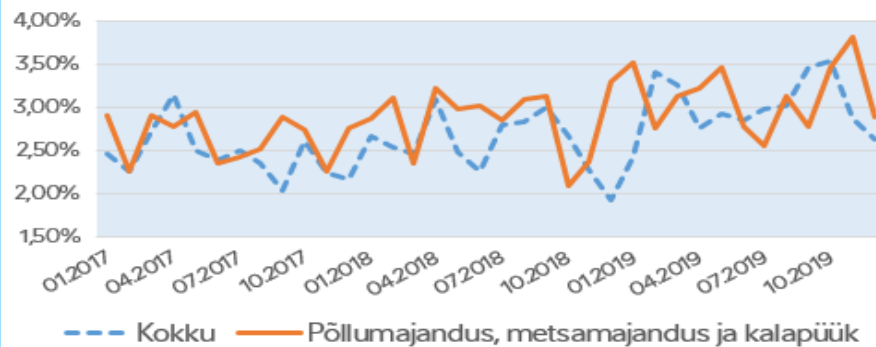
Diislikütuse tarbijahind Eestis

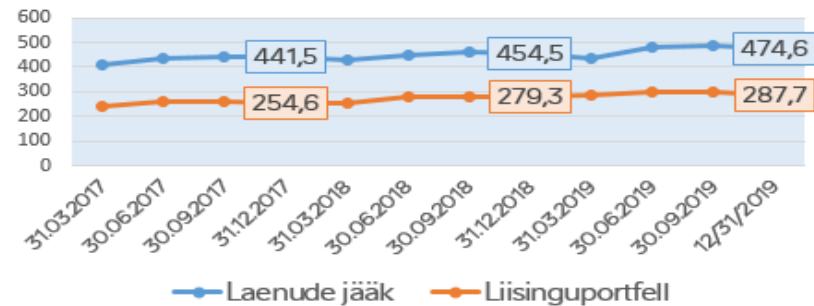
EUR/USD kurss

Intressimäärad

Põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi tegevusalade laenude jääk ning liisinguportfell

Allikas: Eesti Pank, Euroopa Komisjon DG Energy

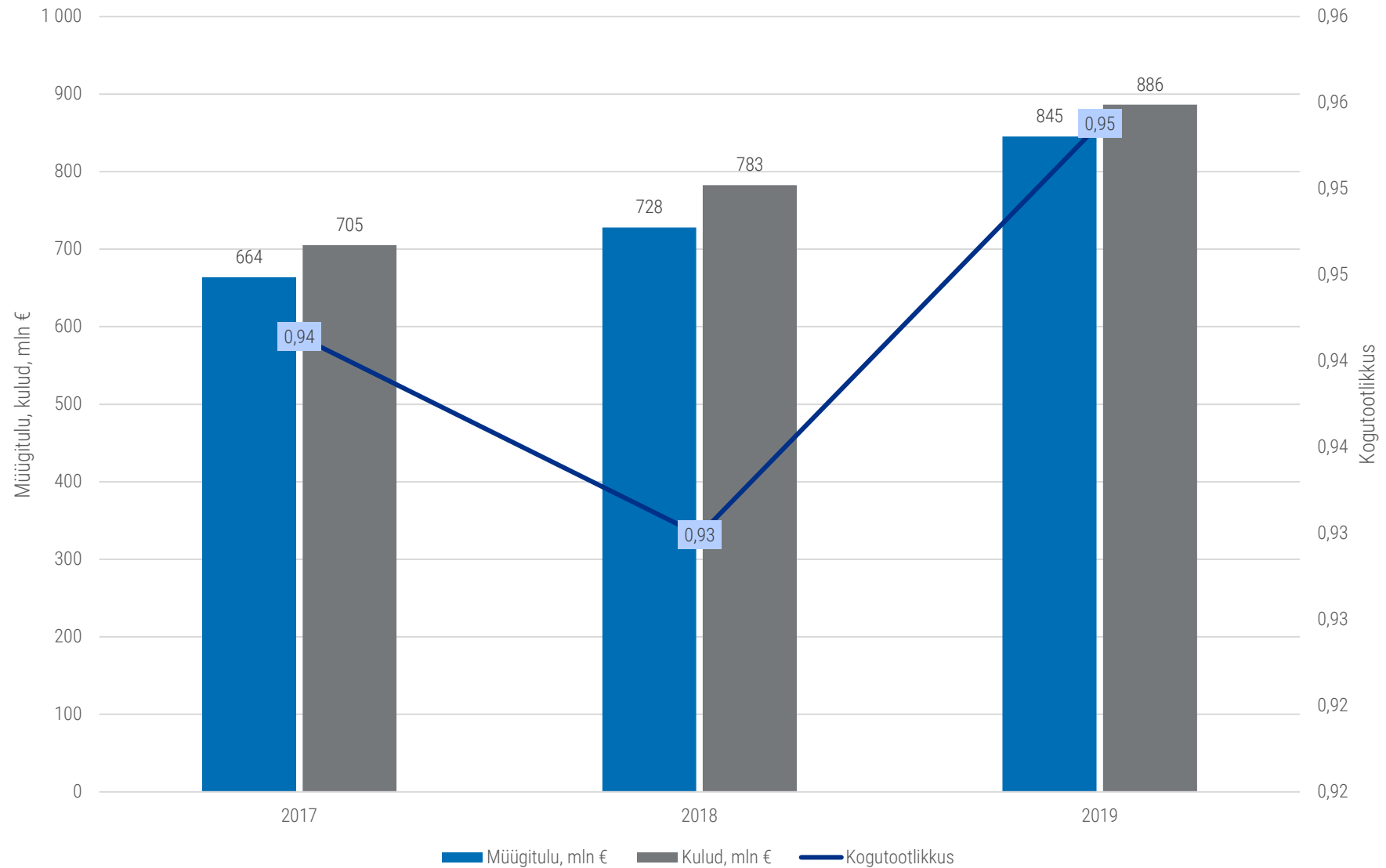
Diislikütuse tarbijahind on hoogsalt tõusnud alates 2019. aasta septembri keskpaigast, jõudes 2020. aasta 6. jaanuariks 1,380 €/l, mis on aastatagusega võrreldes kallim 11 senti liitri kohta.

Kuigi 2019. aasta IV kvartalis hakkas euro dollari suhtes tugevnema, jäi see ikka nõrgemaks aasta alguse tasemest, mis on soodne väljavaade väljapoole eurosooni eksportivatele ettevõtetele.

Eesti Panga andmetel 2019. aasta IV kvartalis laenuintressid pisut tõusid, kuid ikka jäid endiselt suhteliselt madalaks. Kui III kvartalis oli põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi valdkonnas tegutsevatele ettevõtetele võimalus saada keskmisest madalama intressiga laenu, siis IV kvartalis olid pakutava laenu intressimäärad jälle keskmisest kõrgemad. Soodsam oli olukord pikaajaliste laenude puhul.

31. detsembri seisuga põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi tegevusalade ettevõtetele antud laenude jääk suurenes 20,1 mln € võrra ehk 4% suurem aasta varem samal ajal. Samal ajaperioodil suurenes liisinguportfell 8,4 mln € võrra ehk 3%.

Põllumajandusettevõtete müügitulu ja kulud (mln €), kogutootlikkus

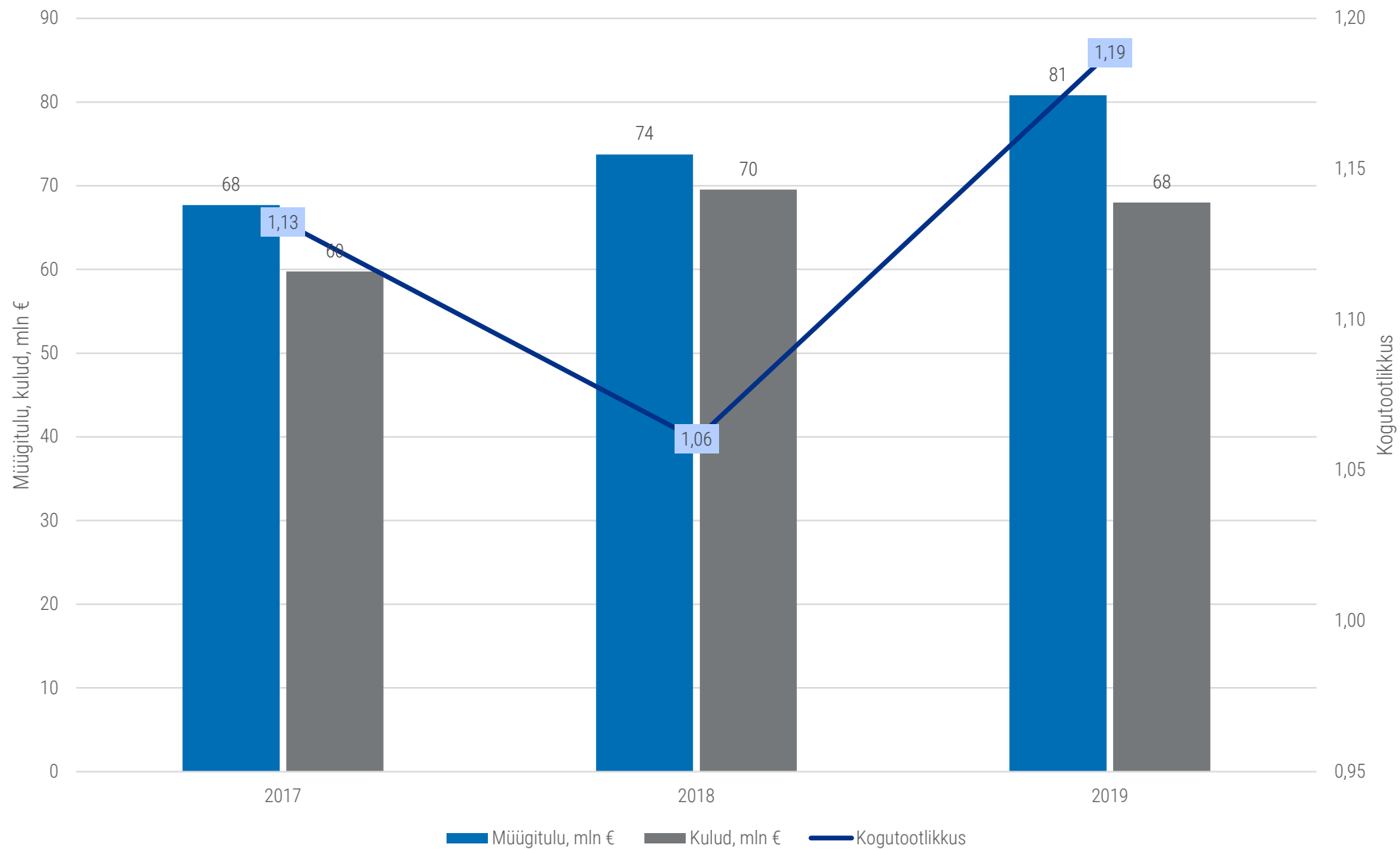
Allikas: Statistikaamet

Aastases võrdluses põllumajandusettevõtete 2019. aastal kogutootlikkus (müügitulu/kulud) kasvas.

Müügitulu suurenes 16% võrreldes eelmise aastaga. Suurenemine tulenes peamiselt toodangu mahu kasvust.

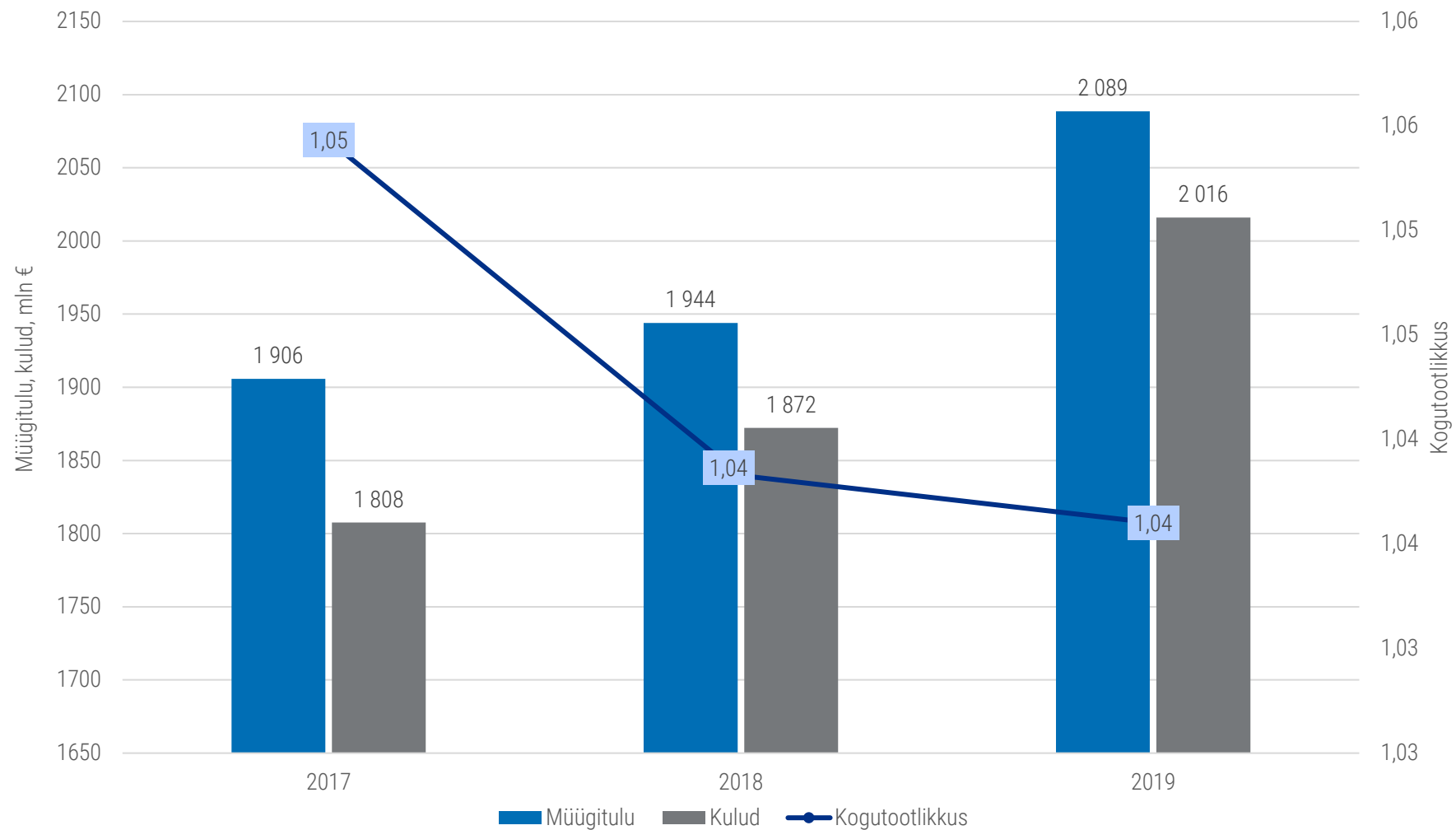
Kalapüügi ja vesiviljelusettevõtete müügitulu ja kulud (mln €), kogutootlikkus

Allikas: Statistikaamet

Müügitulu kasv ja samal ajal kulude kokkuhoid on suurendanud kalapüügi ja vesiviljelusettevõtete kogutootlikkust. Aastases võrdluses kasvas müügitulu kümnendiku võrra, kulud vähenesid 2%. Kalasektor on tugevalt ekspordile orienteeritud tegevusala, mis ekspordib üle poole toodangust. Paljud kaubanduspartnerid asuvad väljapool eurotsooni riike, seega mõjutavad valuutakursi muutused äri tulemuslikkust. 2019. aastat iseloomustab euro nõrgenemine dollari suhtes, mis on ettevõtetele positiivne.

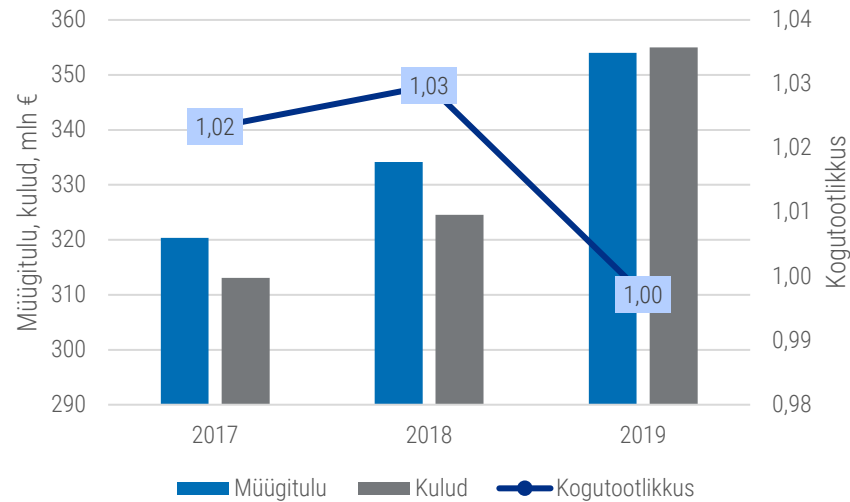
Toiduainetööstuste müügitulu ja kulud (mln €), kogutootlikkus

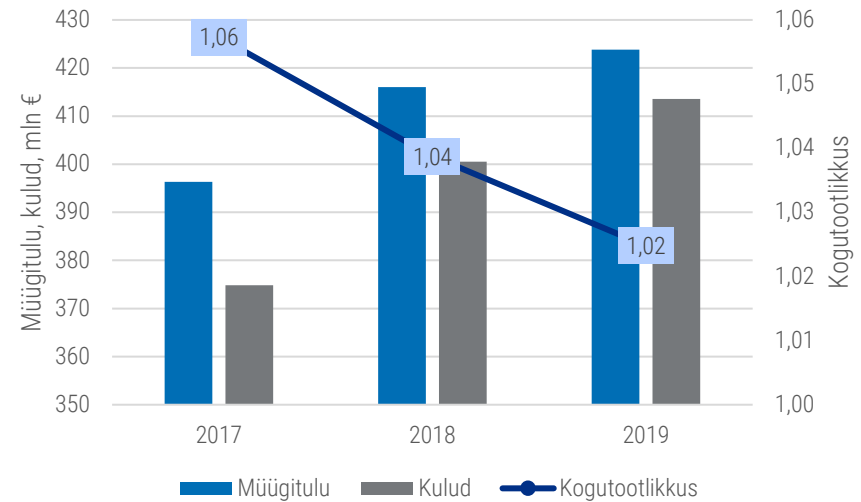
Allikas: Statistikaamet

Vaatamata müügitulu 7,4% kasvust jäi toiduainetööstuse 2019. aasta kogutootlikkus eelmise aasta tasemele, kuna kulud kasvasid müügituluga samas tempos. Kulude kasvu soodustas sisendite hinnatõus, mida peegeldab ka toiduainete tootjahiina kasv. Tööjõukulud suurenesid aastases võrdluses 5%. Nii toiduainetööstuses kui ka Eesti ettevõtetes üldiselt püsib tööjõupuudusest tingitud palgasurve.

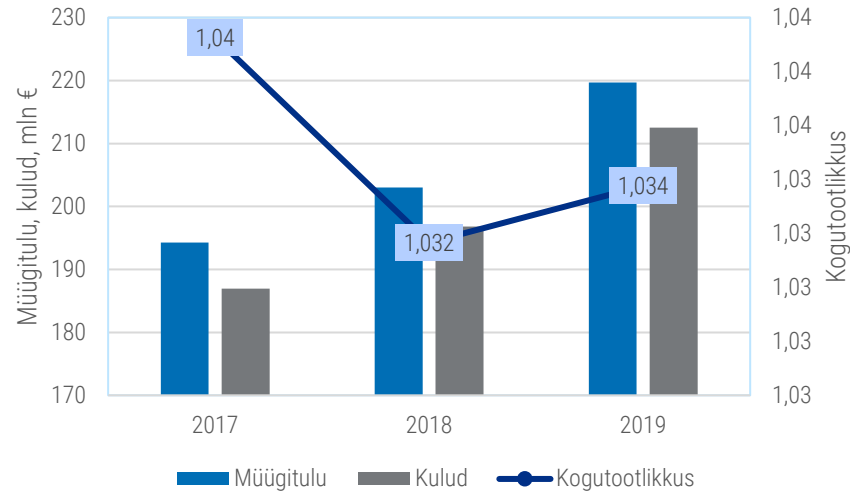
Lihatööstus

Piimatööstus

Pagaritööstus

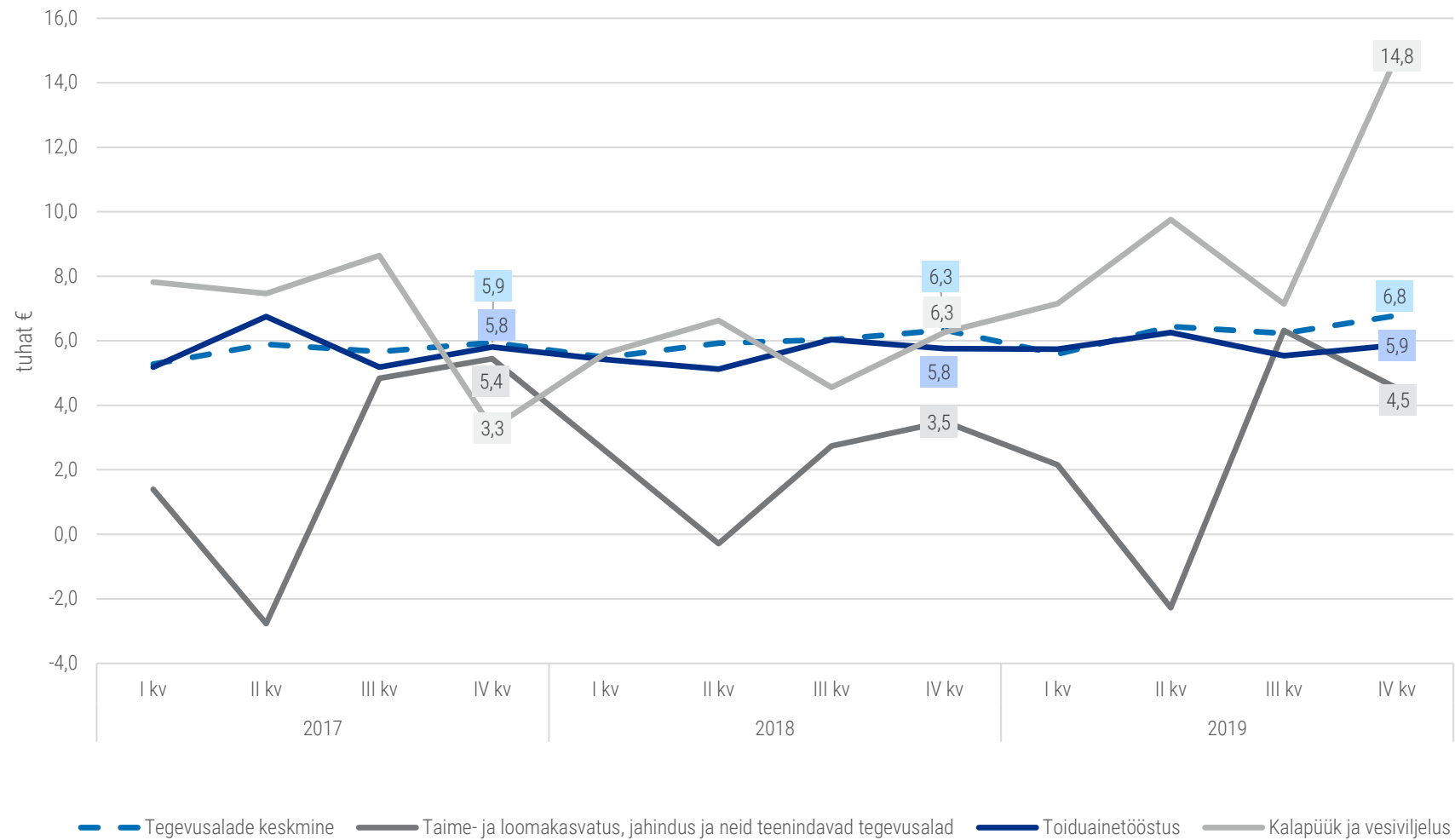
Vaadates toiduainetööstuse suurema osakaaluga sektoreid, siis 2019. aastal suutsid nii liha-, piima- kui ka pagaritööstuse ettevõtted müügitulu kasvatada.

Kuna müügitulu kasvas enam kui tootmismahud, võib järeldada, et müügitulu suurenes nii müüdüd toodangu mahu kui ka väärtuse arvelt.

Kulude kiire suurenemise tulemusel 2019. aastal kogutootlikkus nii liha- kui ka piimatööstuses pisut vähenes, pagaritööstuses jäi samale tasemele võrreldes eelmise aastaga.

Pagaritööstuses, mis on üks tööjõumahukam tegevusala toiduainetööstuses, kasvas tööjõukulu peaaegu kümnendiku (+9,7%) võrra.

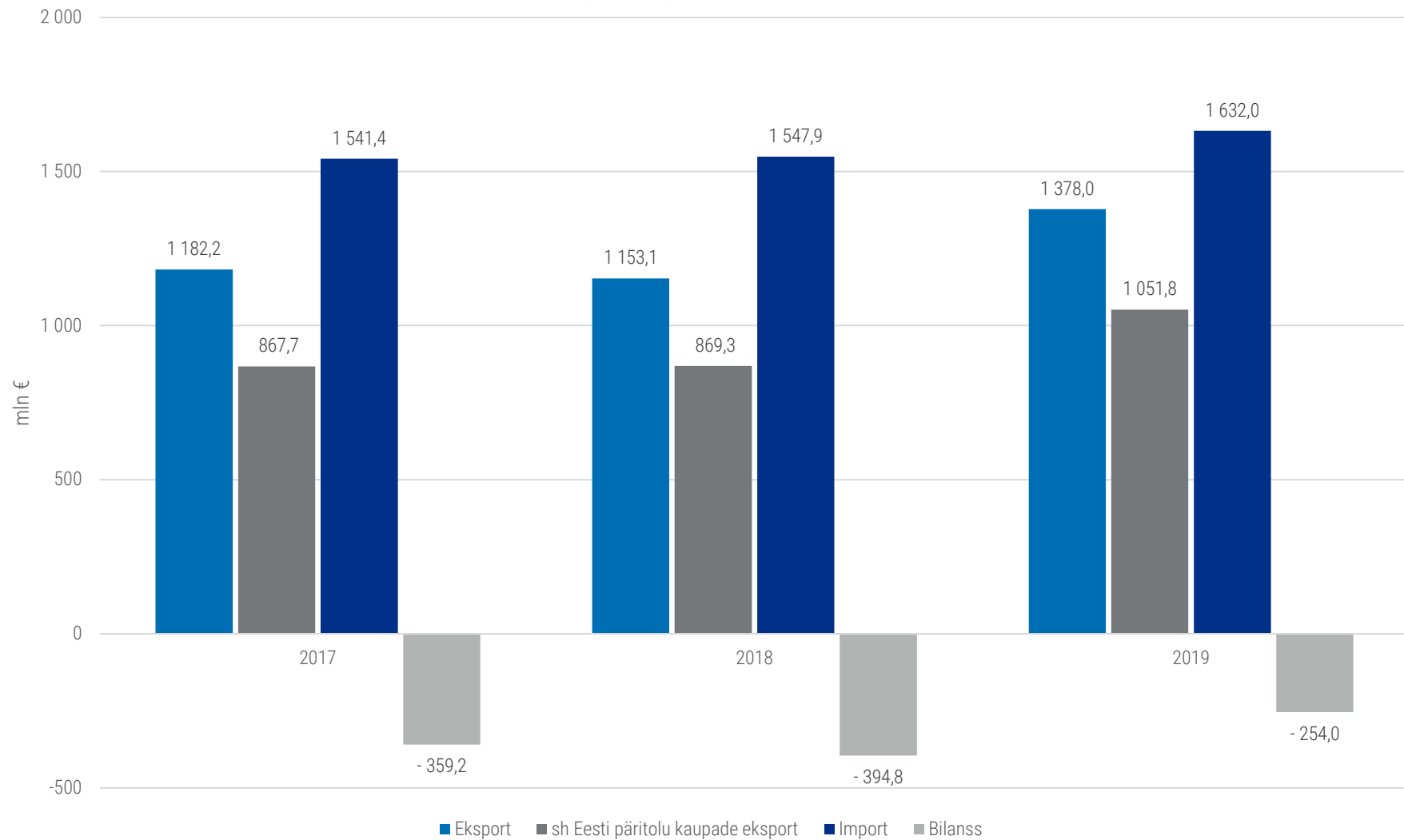
Töoviljakus puhta lisandväärtuse alusel

Allikas: Statistikaamet

Töoviljakus oli 2019. aasta IV kvartalis kõrgem kui eelmisel aastal samal ajal, mis peegeldab ettevõtete efektiivsuse kasvu, kuna sama või pisut vähenenud tööjuga on loodud rohkem lisandväärtust.

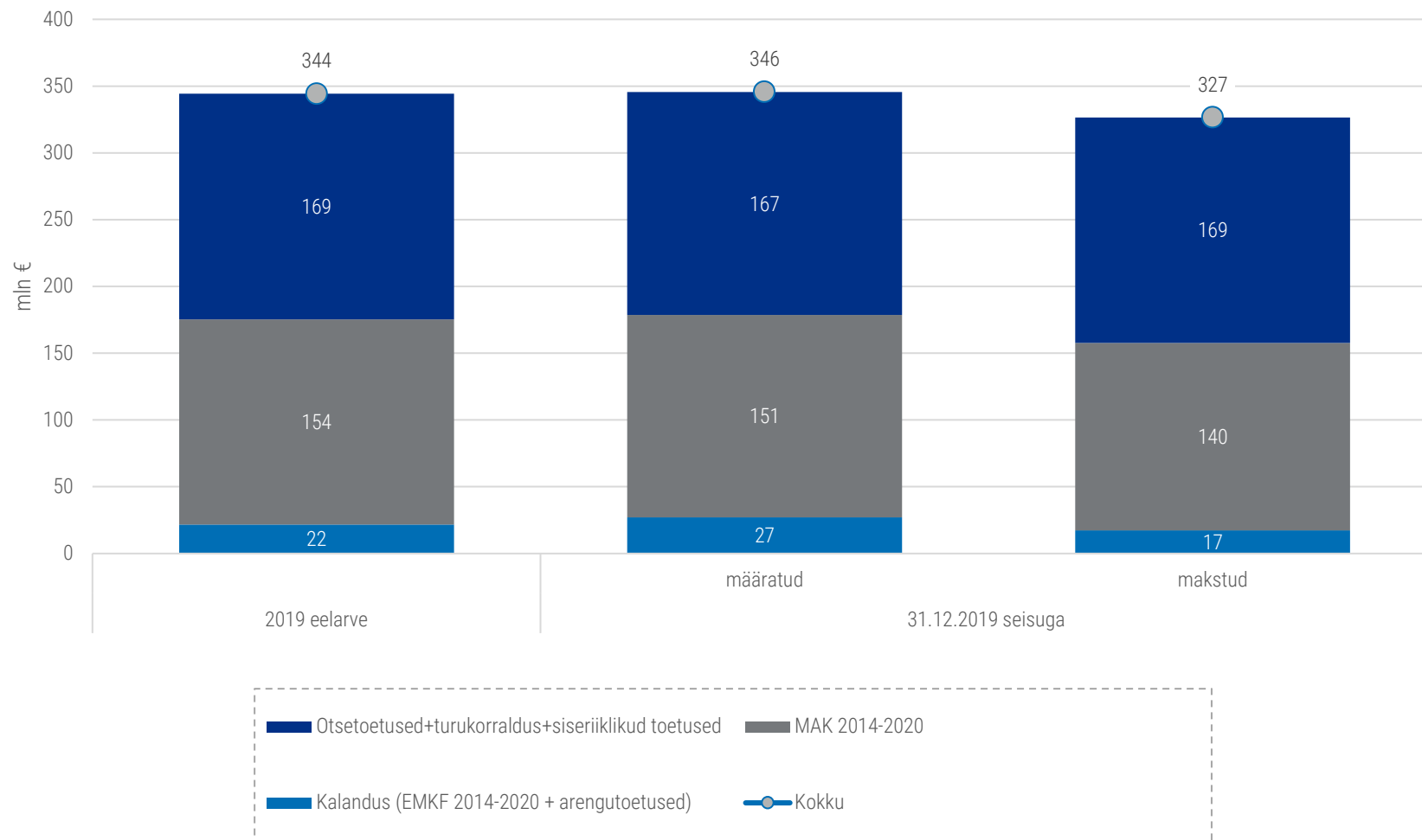
Põllumajandussaaduste ja toidukaupade väliskaubandus (mln €)

Allikas: Statistikaamet

Põllumajandussaaduste ja toidukaupade 2019. aasta ekspordi- ja impordikäive oli viimase viie aasta suurim. Aastases võrdluses kasvas ekspordi väärtus 20% ning impordi väärtus 5%. Tänu jõudsamalt kasvanud ekspordile on kaubanduse puudujääk vähenenud.

Toetused 2019. aastal

Allikas: Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet

Põllumajandusele, kalandusele ja maaelule suunatud toetuste eelarve maht 2019. aastal on 344 mln eurot. Toetuste kogusummast 6% on suunatud kalandusele, maaelu arengukava 2014-2020 vahendid moodustavad 45% ning I samba (turukorraldus ja otsetoetused ning üleminekutoetused) koos siseriiklike toetustega 49%.

PRIA andmetel oli 31. detsembri 2019 seisuga määratud toetusi summas 346 mln eurot ja välja makstud 327 mln eurot. (NB! Toetuste määramine ja maksmine võib jääda erinevatesse eelarveaastatesse, sellest tulenevalt sisaldab 2019. aastal määratud toetuste summa vähesel määral ka eelneva aasta vahendeid.)